

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

He kanawai pekelala ka Title IX nana e papa i ka hookae ana mamuli o ka aoao kane a wahine paha o kekahi poe ma na papahana hoonaauao a hanana like ole i hoolako ia ai ke kala e ke aupuni pekelala. Ua papa ia malalo o ka Title IX ka hooweliweli pue ana ame ka hoeha kino no ka hana ei, o ka pue ana, ka lima ikaika ana no ka hana ei, ame ka hoomalimali ana no ka hana ei; he mea ole ka aoao kane a wahine o ke kanaka; a he mea ole ina waiho ia ka palapala ohumu me ka oihana makai.

Ma Mei 19, 2020, ua hoopuka ka Oihana Pono Kiwila o ka Oihana Hoonaauao o Amelika Hui Pu ia (US DOE) i na loina hou o ka Title IX. O ka la hoomaka o ka mana o ia mau loina hou o ka Title IX, o **Aukake14, 2020.**

Ke Kumu

Na ka Oihana Hoonaauao o ka Mokuaina o Hawaii (HDOE) e kukulu i kekahi lula paa, oia ka Hawaii Administrative Rule (HAR) e pili ana i na loina hou o ka Title IX. Na na loina hou o ka Title IX e kuhikuhi i ka hana waiho ohumu no ka hooweliweli pue i pono e hooko ia i mea e kupono ai, a mamua hoi o ka hooko ana i ka hana hoopai. Nolaila, ua kukulu ka HDOE i ka Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue (Interim Grievance Procedures for Sexual Harassment: Ka Papahana no ka Manawa) e hoponopono ai i na ohumu hooweliweli pue a paa pono ka HAR. Na ka Papahana no ka Manawa e hookumu i ka hana e nana ia ai na hihia ame na ohumu no ka hana hooweliweli pue maluna o na haumana ma kekahi papahana a hanana malalo o ka HDOE. Ua hooiki ka HDOE e hooia i ke kukulu i kekahi wahi aohe hookae ame ka hooweliweli ana, a peia no hoi ka hooweliweli pue.

- a. Na ka HDOE e hana i na hana kupono me ka hikiwawe e hoopau ai i ka hooweliweli pue ana ma kekahi papahana hoonaauao a hanana paha, e like me ia i hoakaka ia malalo o ka Papahana no ka Manawa i mea e kaohi ai i ka hana hou ana a i hoponopono ia ka hopena o ka hooweliweli pue ana i ohumu ia e kekahi poe, e like me ka mea pono.
- b. No ka Mahele Civil Rights Compliance Branch (CRCB) ke kuleana e hoomalu a hooko i keia papahana. Helu ia malalo o na kuleana o ka CRCB ka hoomalu ana maluna o na ohumu paalula no ka hooweliweli pue, ka hookolokolo ana i na ohumu paalula no ka hooweliweli pue, ka hoopuka ana i ka hoomaopopo ana no kekahi poe no ka/na Luna Hoomalu Title IX, ame ka hooko ana i na hana e hoponopono ai i ka hana hooweliweli pue, ke ao ana i na haumana HDOE, na limahana, ka poe hana manawalea, ame na poe e ae no waho e pili ana i ko lakou mau pono ame na kuleana e like me ia e pili ana i ka hooweliweli pue.
- c. Ua pili keia Papahana no ka Manawa i ka hana a na haumana i kakau inoa ia ma kekahi kula o ka HDOE i ka makahiki kula, ke kau kula kau wela, a i ole na kau mawaena, a he mea ole ka makahiki o ka haumana, a peia no hoi ka hana a na limahana o ka HDOE o keia manawa ame ka wa i hala, ka poe hana manawalea, ame na poe no waho, ina ua hana ia ka hana i ohumu ia ai ma kekahi papahana hoonaauao a hanana o ka HDOE, e like me ia i hoakaka ia ma ka Papahana no ka Manawa.
- d. Na ka HDOE e hooko i ka Title IX o ka Educational Amendments of 1972, Public Law 92-318, ma ka hoomalu ana i ka Papahana no ka Manawa.

1. Ka Hoakaka ana

O ka “ike maopopo,” oia ka hoomaopopo ana no ka hooweliweli pue ana a i ole ka hoahewa ana no ka hooweliweli pue i mua o kekahi limahana o kekahi kula haahaa ame ke kula kiekie.

O ka manao o keia, ke hoomaopopo ia kekahi limahana HDOE no ka hooweliweli pue a i ole ka hoahewa ana no ka hooweliweli pue, pono oia e hoike i kona ike i kona luna hoomalu a luna hana paha. Ma ia manawa e hoike ai na luna hoomalu ame na luna hana i ka hoomaopopo ana i loaa mai i ka Mahele Civil Rights Compliance Branch (CRCB).

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

O ka "hoomaopopo ana," penei no, a oi aku paha, o ka hoike ana no ka hooweliweli pue i ka Luna Hoomalu Title IX a i ole kekahi limahana HIDOE, ame ka nana a ike maka ana paha i kekahi limahana o ka HIDOE i ka hooweliweli pue.

O ka "ka mea nana waiho i ka ohumu," oia kekahi kanaka i manao ia ai oia ka mea i hana ino ia i ka hana e manao ia ai he hooweliweli pue.

O ka "ae ana," oia ka ae moakaka ana me ka manao hooholo loa e komo i na hana like ole o ka hana ei. Ina he haumana ka mea i lima ikaika ia no ka hana ei, aohe piha ia ia na makahiki e ae ai, a e manao ia aole i ae ia ka hana.

O ka "CRCB," oia ka Mahele Civil Rights Compliance Branch, oia ka mahele o loko o ka HIDOE nona ke kuleana e hooiaio i ka hooko ana o ka HIDOE i na kanawai ame na loina o ke aupuni pekelala ame ka mokuaina, a peia no hoi na loina ame na lula o loko o ka HIDOE e pili ana i na pono kiwila o na haumana ame na limahana. No ka CRCB no hoi ke kuleana e hoomalu a hooholo paha i ka hookolokolo ana no ka hookae ana mamuli o ka aoao kane a wahine paha o kekahi poe, a peia no hoi no ka hooweliweli pue.

O ka "lima ikaika ma ka hui ana," oia ka pue ana i hana ia e kekahi poe i pili me ka mea i hana ino ia ma ke ano pilialoha a pili hui kino paha. E hooholo ia ke ano o ka pili ana mamuli o ka olelo hoike a ka mea nana i waiho i ka hoike a mamuli o ka loihi o ka pili ana, ke ano o ka pili ana, ame ka pinepine o ka hui ana mawaena o na kanaka i pili. No ke kumu o keia hoakaka ana, penei ka lima ikaika ana ma ka hui like ana, a oi aku no paha, o ka pa-ulua ame ka lima ikaika ana ma ka pue ana a i ole ka hooweliweli ana e hana pela. Aole e manao ia ua helu ia ka pue ma ka hui ana e like me ka hoakaka ana no ka lima ikaika ana ma ka home.

O ka "lima ikaika ma ka home," o ia ka hili ia o ka mea i hana ino ia e kana kane a wahine paha a i ole kana hoa ipo paha o keia manawa a i ole ka wa i hala; hana ia e kekahi kanaka, oia paha kekahi makua o ke keiki me ka mea i hana ino ia; hana ia e kekahi kanaka e noho pu nei a i ole i noho pu me ka mea i hana ino ia ma ke ano kane a wahine male a hoa ipo paha; hana ia e kekahi kanaka i ano like no pela i ke kane a wahine paha a ka mea i hana ino ia malalo o na kanawai lima ikaika ma ka home ma ka Mokuaina o Hawaii;¹ a i ole kekahi poe lima ikaika maluna o kekahi kanaka makua a opio paha i hoomalu ia aole e hana ino ia malalo o na kanawai lima ikaika ma ka home a i ole mawaena o ka ohana malalo o na kanawai o ka Mokuaina o Hawaii.²

O ka "papahana hoonaauao a hanana paha," he wahi ia, he papahana, a i ole he manawa a ka HIDOE e hoomalu ai maluna o ka mea i hoahewa ia ame ka hui ana i hooweliweli pue ia ai ka mea i hana ino ia.

O ka "ohumu paalula," oia ka palapala i waiho ia e ka mea nana ohumu a i ole kuni lima ia e ka Luna Hoomalu Title IX e ohumu ana no ka hooweliweli pue ana a ka mea i hoahewa ia me ka noi pu i ka HIDOE e hookolokolo i ka hoahewa ana no ka hooweliweli pue. I ka wa e waiho ia ai ka ohumu paalula, ua komo ka mea nana waiho i ka ohumu a i ole ua hoao paha oia e komo i ka papahana hoonaauao a hanana paha malalo o ka HIDOE i waiho ia ai ka ohumu paalula. Hiki no ke waiho lima ia ka ohumu me ka Luna Hoomalu Title IX, hoouna leka ia, a i ole leka uila ia, e hoouna ia i ka helu wahi i hoike ia no ka Luna Hoomalu Title IX, a ma na ano hana hoouna ana i kuhikuhi ia.

O ka "palapala i waiho ia e ka mea ohumu," oia ka palapala a lono paha i hoouna uila ia (he leka uila paha a i ole ma o kekahi ipuka uila i hoomakaukau ia no keia kumu) i loaa ai ke kuni lima maoli a kuni lima uila paha a ka mea ohumu, a i ole ka mea nana hoike o ka mea ohumu ka mea e waiho nei i ka

¹ E nana i ka Haw. Rev. Stat. §586-1, Haw. Rev. Stat. §709-906.

² Id. E nana no hoi i ka, Haw. Rev. Stat. §571-2.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

ohumu paalula. Ina na ka Luna Hoomalu Title IX i kuni lima i ka ohumu paalula, aole ka Luna Hoomalu Title IX ka mea nana i waiho i ka ohumu, aohe ona aoao o loko o ka hihia.

O ka "HIDOE," oia ka Oihana Hoonaauao o ka Mokuaina o Hawaii.

O ka "mea hoahewa ia," oia ka mea i hoike ia ai oia ka mea nana i hana i ka hana ino i manao ia ai he hooweliweli pue.

O ka "lima ikaika no ka hana ei," oia ka hoao ana a i ole ka hana maoli i ka hana ei maluna o kekahi poe me ka ae ole hoi a ka mea i hana ino ia, a pela no hoi e manao ia ai no ka mea i hiki ole ke ae aku.

- O ka pue ana, ina he nui a liilii paha ka hana, oia ka hookomo ia o ke kohe a i ole ka amo me kekahi lala o ke kino a i ole kekahi mea, a i ole ka hookomo ia o ka waha e kekahi lala hana mai o ke kino o kekahi kanaka me ka ae ole hoi o ka mea i hana ino ia. Pela e manao ia ai no ke kane ame ka wahine kekahi.
- O ka milimili lima ana, oia ka hoopaa ana o kekahi mahele o ke kino o kekahi poe me ka manao e hooko i ka manao puni hana ei me ka ae ole hoi o ka mea i hana ino ia, pela no hoi e manao ia ai i ka wa i hiki ole ai i ka mea i hana ino ia ke ae aku mamuli o kona makahiki a i ole mamuli o ka pau o ka mea e hiki ai ke ae aku ina no ka manawa wale no a i ole no ka wa mau loa.
- O ka hana ei mawaena o ka ohana, oia ka hana ma'i ana mawaena o ka poe he pili ohana kekahi me kekahi a papa ia ka male ana malalo o ke kanawai.
- O ka pue opio makahiki piha ole, oia ka hana ma'i ana me kekahi poe aohe piha ia ia ka makahiki e ae ai.

O ka "hooweliweli pue," oia ka hana puni ei e hooko ana hookahi a oi o na manao malalo nei: (1) Ka aua ana o kekahi limahana o ka HIDOE i ke kokua, kekahi pomaikai, a i ole kekahi hana lawelawe malalo o ka HIDOE i kekahi poe mamuli o ka puni ei i makemake ole ia; (2) He hana i makemake ole ia e kekahi poe noonoo kupono i manao ia he pakela, hoomau, a hoopailua i akeakea ia ai kekahi poe i ke komo i ka papahana hoonaauao a hanana paha a ka HIDOE; a i ole (3) "Ka lima ikaika no ka hana ei," "ka lima ikaika ma ka hui ana," "ka lima ikaika ma ka home," a i ole "ka uhai malu."

O ka "uhai malu," oia ka hana ana i kekahi kanaka e pii ai ka weli o ka poe noonoo kupono no ka hopohopo no kona palekana a i ole ka palekana o kekahi poe ae; a loaa paha i ka pilikia nui o ka manao. No ke kumu o keia hoakaka ana, o "ka hana ana," he elua a oi paha mau hana penei, a oi aku paha, hoao ka mea uhai malu, ina nana no paha a i ole ma ka hoohana ana i kekahi poe ae, e uhai, kiu, nana, hookolokolo, olelo hooweliweli, a i ole hoike i ka manao i kekahi kanaka a i ole e pili ana i ua kanaka la, a i ole e hoohuikau i ka ukana a ia kanaka. O ka "poe noonoo kupono," oia ke kanaka noonoo kupono ke loaa oia ma ia pilikia like no a ano like no oia me ka mea i hana ino ia. O ka "ka loaa i ka pilikia nui o ka manao," oia ka loohia o ka manao o ke kanaka i ka makau ame ka uluhua malia paha he pono ka lapaau kauka ana a i ole ke kukakuka ana me ke kauka e hooponopono ai.

O ka "hana kakoo," oia ka hana lawelawe i lawelawe ia e like me ka mea kupono, aole he hooponopono hana, aole he hoopai ana, e like me ka mea i loaa a kupono, aohe kaki ia o ka mea waiho ohumu a i ole ka mea hoahewa ia mamua a mahope paha o ka waiho ia o ka ohumu paalula, oia mau ke waiho ia ka ohumu a aole paha. Ua manao ia ia mau hana no ka hooponopono ame ka malama ana i ka loaa like o ka papahana hoonaauao o ka HIDOE me ka hooluhi pakela ole i kekahi poe, peia no hoi na hana i manao ia ai no ka hoopalekana i ka poe apau a i ole kahi e malama ia ai ka papahana a ka HIDOE, a i ole no ka pale aku i ka hooweliweli pue. Malia paha, o ka hana kakoo, o ke kukakuka ana me ke kauka, hoopanee ia na la palena no ka Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue, a i ole no na mea e pono ai no na papa, hooponopono ia ka papa manawa no ka hana a i ole na papa, hele pu ke kiai i kokoolua ma ke kahua kula, papa ia ka hui a kukai manao paha o na kanaka i hihia pu, hoololi ia kahi e hana a noho ai paha, ae ia ka wa hele ole i ke kula, hoonui ia na ku kiai me ke kiai pu ia o kekahi mau wahi o ke kahua kula, ame na ano hana like no. Pono ka HIDOE e malama huna i na hana kakoo i lawelawe ia ai ka mea nana waiho ohumu ame ka mea i hoahewa ia i ole e hoohemahema ia ka hana a

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

ka HIDOE ma ka lawelawe ana i na hana lawelawe e pono ai. No ka Luna Hoomalu Title IX ke kuleana e hoomalu maluna o ka hooko ia o na hana kakoo.

2. Ka Papa Manawa no ka Hana Waiho Ohumu

- a. E hoopau ia ka hana waiho ohumu, me na hoopii kue no kekahi, maloko o 90 mau la alemanaka.
- b. Hiki no ke hookali ia keia papa manawa no ka manawa wale no a i ole hooliohi ia no ke kumu kupono me ka palapala kakau ia i ka mea nana i waiho i ka ohumu ame ke kumu no keia hana. O kekahi kumu kupono, penei no paha:
 - i. Aohe aoao o loko o ka hihia, aohe luna aoao o kekahi aoao, a i ole aohe ike maka;
 - ii. Hooko ia kekahi hana e ka oihana makai ma ia wa; a i ole
 - iii. Pono ke kokua o ka mea unuhi olelo a i ole pono e hooponopono no ka mea kino kina.
- c. Ina hookali ia ka hana waiho ohumu no ka manawa a i ole ke hooliohi ia a mawaho ae o ka palena manawa he 90 mau la alemanaka, na ka luna noii no e hoomaopopo i ka mea nana i waiho i ka ohumu ame ka mea hoahewa ia ma ka palapala no ke kulana o ka hana waiho ohumu, a ma ia hope mai, nana e hoike no ke kulana o ka hana i kela me keia 30 mau la alemanaka.

3. Ka Malama Huna ana

- a. E malama huna ia ka ike no kekahi poe i waiho i kekahi hoike a ohumu paha no ka hooweliweli pue, a peia no hoi no kekahi poe i hoike mai i ka hoike a waiho i ka ohumu no ka hooweliweli pue, ka ohumu, no kekahi poe i hoike ia ai mamua he hooweliweli pue ka hana, kekahi poe i komo i ka hihia, ame na ike maka, koe e like me ia i ae ia ai e ke kanawai Family Educational Rights and Privacy Act (FERPA),³ a i ole e like me ia i koi ia e ke kanawai, a i ole no ka hooko ana i ka manao nui o ka Title IX ame keia Papahana no ka Manawa, a peia no hoi ka hana ma ka hookolokolo ana, ka aha hoolohe manao, a i ole ka hihia aha hookolokolo e loaa mai ma ia hope mai.

4. Ka Hana e Hoike ai no ka Hooweliweli Pue

- a. Hiki no i kela keia kanaka ke waiho i ka hoike no ka hooweliweli pue, ina ma ka hai waha ana a i ole ma ka palapala.
- b. Hiki no ke waiho i ka hoike no ka hooweliweli pue a i ole no ka hoahewa ana no ka hooweliweli pue, e penei ka hana:
 - i. Hui kino no ke kukakuka;
 - ii. Kukai leka;
 - iii. Kukai leka uila; a i ole
 - iv. Kukakuka ma ke kelepona.
- c. Hiki no ke waiho pololei ia ka hoike i mua o ka Luna Hoomalu Title IX a i ole kekahi limahana o ke kula, o na luna hoomalu no o ke kula, na kumu ame na limahana.

³ 20 U.S.C. § 1232g; 34 CFR Part 99.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

5. Ka Pane ana i ka Hoahewa ia i ka Hooweliweli Pue

- a. Ke ike maopopo no ka HIDOE no ka hooweliweli pue, pono o ia e pane aku ma ke ano aole e hoopunahele i kekahi aoao.
- b. Ua ahuwale ka hoopunahele ana o ka HIDOE ina ike akaka ia ke kupono ole o ka pane ana o ka HIDOE ke nana ia na mea apau i ike ia.
- c. I ka loaa ana mai o ka hoike no ka hooweliweli pue, pono ka HIDOE e hana penei:
 - i. Kuka koke me ka mea waiho ohumu no ka loaa o na hana kakoo;
 - ii. Nana i na makemake o ka mea waiho ohumu no ka hooholo i na mea e kakoo ai;
 - iii. Hoomaopopo i ka mea waiho ohumu no ka loaa o na kakoo like ole ina waiho ia ka ohumu a aole paha; a
 - iv. Wehewehe i ka mea waiho ohumu no ka hana e waiho ai i ka ohumu paalula.
- d. Mamua o ka hooko ana i ka hana hoopai a i ole kekahi hana aole he hana kakoo no ka mea hoahewa ia, pono ka HIDOE e hooko i ka papahana waiho ohumu no na ohumu paalula i hoakaka ia ma ka Mahele 7, Ka Papahana no ka Waiho ana i ka Ohumu Paalula.

6. Ka Waiho ana i ka Ohumu Paalula no ka Hooweliweli Pue

- a. Ke makemake ka mea waiho ohumu e hoomaka i ka hana waiho ohumu malalo o ka Title IX, pono ka mea waiho ohumu e waiho i ka ohumu paalula.
- b. Pono e kuni lima ia ka ohumu paalula e ka mea waiho ohumu, a i ole pono e hoike ia o ka mea waiho ohumu ka mea e waiho nei i ka ohumu paalula. Hiki no ke kuni lima ia ka ohumu paalula me ka lima a i ole ma ka hana uila. Hiki no ke hana ka makua a i ole ke kahu hanai ma kahi o ka haumana piha ole ka makahiki ku kanawai, a peia no hoi no ka waiho ana i ka ohumu paalula.
- c. O kekahi koho, na ka Luna Hoomalu Title IX e waiho i ka ohumu paalula, ina koho ka mea waiho ohumu aole e waiho i ka ohumu. Ina pela, aole e manao ia o ka Luna Hoomalu Title IX ka mea waiho ohumu, aole he aoao o loko o ka hihia ma ka waiho ana i ka ohumu.
- d. Hiki no ke waiho ia ka ohumu paalula me ka Luna Hoomalu Title IX he alo a he alo, ma ka hoouna leka ana, ma ka leka uila, a i ole ma o na hana like ole i kuhikuhi ia.
- e. I ka manawa e waiho ia ai ka ohumu paalula, koi ia he mea komo no ka mea waiho ohumu i kekahi papahana hoonaauao a hanana paha ma ia wa a i ole ua hoao oia e komo.
- f. Aohe wa palena no ka waiho ana i ka ohumu paalula ina hoomau ka mea waiho ohumu e komo a hoao e komo i ka papahana hoonaauao a hanana paha.

7. Ka Papahana waiho Ohumu no ka Ohumu Paalula

- a. Malalo o keia papahana waiho ohumu, hiki ke manao ia he hookae ana no ka hana i ka mea waiho ohumu a i ole ka mea hoahewa ia mamuli o ka aoao kane a wahine paha a mamuli hoi o ka waiho ia o ka ohumu no ka hooweliweli pue.
- b. Hoomaka ka hana waiho ohumu ma ka waiho ana i ka ohumu paalula.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

- c. Aia a loaa mai ka ohumu paalula, pono ka HIDOE e haawi i ka palapala hoolaha no ka mea i hoahewa ia ai i na aoao like ole o ka hihia, ina maopopo. Pono e helu ia keia mau hoomaopopo ana maluna o ka hoolaha:
- i. Ka hoomaopopo ana no ka hana waiho ohumu;
 - ii. Ka hoomaopopo ana no na mea i hoahewa ia ai i manao ia he hooweliweli pue me ka hoakaka ana i lawa kupono i maopopo i ka wa i hana ia ai, a hana ia i ka wa nui kupono no ka hoomakaukau i ka pane ana mamua o ka halawai mua ana. Penei ka hoakaka ana i lawa kupono:
 - a. Ka hoomaopopo ana no na aoao i komo i ka hihia, ina maopopo;
 - b. Ka hana i manao ia ai he hooweliweli pue, ina maopopo; ame
 - c. Ka la ame kahi o ka hihia i hoahewa ia ai, ina maopopo;
 - iii. He olelo hoike e hoike ana aole e manao ia ua hewa ka mea hoahewa ia no ka hana i hoahewa ia ai, a e hooholo ia ka hewa a ma ke ole ma ka pau loa ana o ka hana waiho ohumu;
 - iv. He olelo hoike no ka hoomaopopo he hiki no ke loaa kekahi luna aoao ma ka aoao o kela keia aoao o ka hihia e like me ko lakou makemake, o ka loio kekahi mea hiki, aole no pono loa;
 - v. Ae ia na aoao like ole o ka hihia e nana pono i na mea hoike o ka hihia;
 - vi. Ka hoomaopopo ana no na hana hooponopono paalula ole i loaa, ina loaa;⁴ a
 - vii. Hoomaopopo i na aoao like ole no na loina like ole nana e papa i ka hoike hoopunipuni a i ole ka waiho ana i ka hoomaopopo ana i hewa me ka maopopo no, i ka wa no o ka hana waiho ohumu.
- d. Ina hooholo ka luna hookolokolo e hookolokolo i ka hoahewa ana no ka mea waiho ohumu a i ole ka mea hoahewa ia i hookomo ole ia ma ka hoike no ka mea i hoahewa ia ai i ka wa o ka hana waiho ohumu, pono ka luna hookolokolo e hoike i na hoahewa hou ana ma ka palapala a haawi i na aoao like ole i maopopo o wai la kela me keia.
- e. Pono e kapae ia na ohumu paalula no keia mau kumu:
- i. Aole e manao ia ka hana i hoahewa ia ai he hooweliweli pue, e like me ia i hoakaka ia ma keia Papahana no ka Manawa, oia mau ina hoike ia kona oiaio;
 - ii. I ka wa i hana ia ai ka hana i hoahewa ia ai, aole i komo a hoao e komo ka mea waiho ohumu i kekahi papahana hoonaauao a hanana paha;
 - iii. Aole i hana ia ka hana ma kahi papahana hoonaauao a hanana paha; a i ole
 - iv. Aole i hana ia ka hana i kekahi poe ma Amelika Hui Pu ia.
- f. Ina kapae ia ka ohumu paalula i waiho ia, e hoouna ia ka palapala no ke kapae ana ame ke/na kumu i na aoao like ole o ka hihia i ka wa like no maloko o ekolu (3) mau la alemanaka mai ka wa mai o ka hooholo ana
- i. E helu ia ma ka palapala no ke kapae ana kekahi olelo hoike no na pono o na aoao like ole e hoopii kue ai i ka manao i hooholo ia no ke kapae ana.
 - ii. Ke makemake kekahi aoao e hoopii kue i ke kapae ana, pono e loaa mai ka noi hoopii kue maloko o ehiku (7) mau la alemanaka mai ka la mai o ka palapala no ke kapae ana.

⁴ Koi ia malalo o ka §106.45(b)(2)(i)(A) e helu ia maloko o ka Hoike no ka Mea i Hoahewa ia ai (Notice of Allegations) ka hoomaopopo ana no ka hana waiho ohumu me ka hana hooponopono paalula ole kekahi. Aka nae, olelo ia ma ka §106.45(b)(9)(iii) aole e hooko a hoomalu ia ka hana hooponopono paalula ole malalo o ka hooponopono paalula ole no ka hooponopono ana i ka hoahewa ia o ka limahana i ka hooweliweli pue maluna o kekahi haumana. Nolaila, aole e komo maloko o ka Hoike no ka Mea i Hoahewa ia ai ka hoomaopopo ana no ka hana paalula ole.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

- iii. Ina aole loaa mai ka noi hoopii kue ma ka la i kuhikuhi ia ai ma ka palapala kapae, e manao ia ua holo loa ka manao i hooholo ia no ke kapae ana i ka ohumu paalula.
- g. Ke kapae ia ka ohumu paalula, hiki no i ka HIDOE ke hoomau i ka nana i ka hana i hoahewa ia ai e hooko ai i na lula o ka HIDOE a i ole na loina o ka Papa Hoonauao (BOE).
- h. Ina aole kapae ia ka ohumu paalula, e hookohu ia kekahi Luna Nana Kaulike o ka CRCB nana e hookolokolo i ka mea i hoahewa ia ai o loko.
- i. Ke hue ia ka hoomaopopo ana i ka holomua ana no o ka hana waiho ohumu, a o ka hopena, o ke kapae ia o ka ohumu paalula, na ka luna hookolokolo, mahope o kona kukakuka pu me ka Luna Hoomalu Title IX, e nana i na ike i nana ia no ka hooholo ana ina ua pono ke kapae ia o ka ohumu paalula ma ia wa no o ka hookolokolo ana a aole paha.
 - i. Ke hooholo ia aole loaa kekahi kumu e kapae ia ai ka ohumu paalula, e hoomau no ka hana waiho ohumu.
 - ii. Ke hooholo ia ua loaa no hookahi a oi kumu i koi ia no ke kakoo i ke kapae ana i ka ohumu paalula, e kapae ia no ka ohumu paalula. Na ka Luna Hoomalu Title IX e hoopuka i ka palapala kapae i ka mea waiho ohumu ame ka mea hoahewa ia i ka wa hookahi no maloko o ekolu (3) mau la alemanaka mai ka wa mai i hooholo ia ai.
- j. Ka Pono i Luna Aoao
 - i. Like no ka pono o na aoao a elua e loaa kekahi poe hou aku ma kona aoao i ka holomua ana o ka hana waiho ohumu, helu pu ia ka pono e loaa kekahi kokoolua ma kekahi halawai a hana paha, he luna aoao a lakou e makemake ai, o ka loio a mea e ae no paha.
 - ii. Aole e kaohi ia na aoao elua ma ke koho ana i ka luna aoao a i ole no kona loaa ma ko laua aoao ma kekahi halawai a hana waiho ohumu, aka nae, hiki no i ka HIDOE ke kaupalena no ka nui o ke komo ana o ka luna aoao maloko o na hana ina kaupalena like ia maluna o na aoao a elua.
 - iii. Aole e ae ia ka luna aoao e pane ma kahi o kona aoao e kokua aku nei.
 - iv. I ka holomua no o na halawai a i ole na halawai ninaninau, e ae ia na aoao ame ko lakou luna aoao e halawai kuka pu.
 - v. Ae ia ka hiki mai o ka luna aoao ma kekahi halawai a halawai ninaninau paha no kona aoao e kokua aku nei.
- K. Ka Hoiliili ana i ka Hoike
 - i. No ka HIDOE ke kuleana e hoike mai i ka hoike hooiaio, a peia no hoi ka hoiliili ana i ka hoike a lawa kupono e hooholo ai i ka manao; aole no na aoao keia kuleana.
 - ii. Aole e komo, hooholo manao, hoopuka a hoohana paha ka HIDOE i ka ope moolelo o kekahi aoao ma kekahi ano i hana a malama ia paha e kekahi kauka, kauka psychiatrist, psychologist, a mea paa oihana a pani paha e hana ana no ka mea paa oihana i ae ia ai, a i ole e kokua ana ma ia oihana, a hana a malama ia ka ope moolelo ma kona ano pili i ka hana ana i ka aoao o ka hihia, koe ke loaa mai ka palapala ae na ka aoao e hana pela no ka hana waiho ohumu.
 - iii. Pono e like ka pono e hoike ka ike maka, peia no hoi ka mea hoike no ka mea i hana ia ame ka hoike a ka mea paa oihana, ame na hoike nana hooiaio i ka hewa a hewa ole paha o ka mea hoahewa ia ai.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

- I. Aole e kaohi ka HIDOE i ka pono o kela a i ole keia aoao o ka hihia e kukakuka no ka mea i hoahewa ia e hookolokolo ia mai nei a peia no hoi ka pono e hoiliili a hoike i kekahi hoike pili i ka hihia.
- m. Pono e haawi ia ka hoolaha i kekahi poe i upu a kono ia e komo i ka hana e hoike ai i ka la, ka hola, ka wahi, ame na kanaka e komo ana, ame ke kumu no hoi no na halawai hoolohe manao, na halawai ninaninau, a i ole kekahi halawai e ae, a pono e lawa kupono ka manawa no ia kanaka e hoomakaukau ai no ke komo ana i ka hana.
- n. Ka Nana Pono ana i ka Hoike
 - i. Aia a pau ka hoiliili ia o na hoike apau, a mamua o ka pau ana o ka hoomakaukau ia o ka hoike, pono e loaa ka manawa i ka mea waiho ohumu ame ka mea hoahewa ia e nana pono i ka hoike i pili loa i ka mea i hoahewa ia ma ka ohumu i waiho ia. A pela no hoi no na hoike aole e hilinai ia no ka hooholo ana no ke kuleana, ame ka hoike nana hooiaio i ka hewa a hewa ole paha, ina loaa mai na kekahi aoao mai o ka hihia a i ole mai kekahi kumu okoa mai.
 - ii. Pono e hoouna ia ka hoike i na aoao a elua ame ko lakou mau luna aoao, ke loaa, ma ka pepa a i ole ma ka ope uila mamua o ka pau pono o ka hoike i ka hoomakaukau ia.
 - iii. He umi (10) mau la alemanaka ka loihi o ka manawa e haawi ia ai ka pane ma ka palapala no ka hoike i hoiliili ia.
 - iv. Pono ka luna hookolokolo e nana a noonoo i na palapala pane i loaa mai na aoao like ole mai, ia ia no e hoomakaukau mai nei i ka hoike no ka hookolokolo ana.
- o. Ka Hoike no ka Hookolokolo ana
 - i. Na ka luna hookolokolo e hana i ka hoike hookolokolo nana e houluulu i na hoike e pili ana i ka hihia.
 - ii. He umi (10) mau la alemanaka mamua o ka hooholo ana o ka luna nana hoopuka i ka manao hooholo no ke kuleana, pono ka luna hookolokolo e hoouna i kekahi kope o ka hoike i kela keia aoao, me ka luna aoao o kela keia aoao no kekahi ke loaa i mea e nana pono ai a i mea e kakau ai i ka pane.
 - iii. Hiki no ke hoouna ia ka hoike hookolokolo i ope uila a i ole ma ka pepa.

8. Ka Hana e Hooholo ai i ka Manao

- a. Na Ninau Palapala ia i Pili no na Aoao ame na Ike Maka
 - i. A pau ka hoouna ia o ka hoike hookolokolo i na aoao a elua, aka, mamua o ka hooholo ia o ke kuleana, pono e ae aku ka luna hooholo i kela keia aoao i ka manawa e haawi ai i na ninau e pili ana i ka hihia ma ka palapala e like me ka makemake o ka aoao e ninau ia ai i kela keia aoao.
 - ii. Pono e haawi ia kela me keia aoao na pane no na ninau i kakau ia i pili, a ae ia e ninau i na ninau hou aku i kaupalena ia na kela me keia aoao.
 - iii. Aole pili na ninau ame na hoike no ke kulana ame ke ano o ka mea waiho ohumu i ka wa i hala, a peia no hoi kana hana pili i ka hana ei, koe ke haawi ia ia ninau a hoike paha no ka hana a ka mea waiho ohumu no ka hana pili i ka hana ei no ka hooiaio ana na kekahi poe ae no mawaho o ka mea hoahewa ia i hana i ka hana i hoahewa ia e ka mea waiho ohumu, a i ole ina ua pili na ninau ame na hoike i kekahi hana a ka mea waiho ohumu pili i ka hana ei o ka wa mamua i pili i ka mea hoahewa ia a haawi ia no ka hooiaio i ka ae a i ole ka hoole ana.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

- iv. Na ka luna hooholo manao e wehewehe i ka aoao nana hapai i kekahi ninau no ka manao i hooholo ia ai no ka hookoe ana i kekahi ninau no ka pili ole.
- b. Na ka luna hooholo manao e nana i na hoike apau me ke kaulike pu, o ka hoike no hoi nana hooiaio i ka hewa ame ka hewa ole. Aole e hookumu ia ka mea e hilinai ai i ka mea nana ka hoike maluna o ke kulana o ke kanaka i mea waiho ohumu, mea hoahewa ia, a ike maka paha.
- c. Pono ka luna hooholo manao e hoopuka i ka manao hooholo ma ka palapala no ke kuleana. No ka hooholo ana i ka manao, e kau ka manao o ka luna hooholo manao maluna o ka loina no ka ikaika o ka hoike.
- d. Pono e komo iloko o ka manao hooholo i palapala ia keia mau hoomaopopo ana:
 - i. Ka hoomaopopo ana no ka mea i hoahewa ia ai i hiki ke manao ia he hooweliweli pue, e like me ia i hoakaka ia maluna ae;
 - ii. Ka hoakaka ana no na hana pakahi ma ka papahana mai ka wa mai i loaa ai ka ohumu i waiho ia a hiki aku i ka hoopuka ia o ka manao hooholo, a pela no hoi no ka hoomaopopo ana i na aoao a elua, na halawai ninaninau me na aoao ame na ike maka, na kipa ana i na wahi like ole, ame na hana i hana ia no ka hoilili i ka hoike;
 - iii. Ka hooholo ana no na ike nana e kakoo i ka manao i hooholo ia;
 - iv. Na manao i hooholo ia no ka pili o ka loina Code of Conduct o ka HIDOE i na ike;
 - v. He olelo hoike me na kumu no ka hopena o kela keia hoahewa ana, a peia no hoi ka hooholo ana no ke kuleana, na hoopai hooponopono hana i kau ia maluna o ka mea hoahewa ia, a ina e hoopaa ia ka hana e hooponopono a hoihoi ai paha i ke komo like o ka mea waiho ohumu i ka papahana hoonaauao a banana paha malalo o ka HIDOE; ame
 - vi. Ka papahana ame na kumu i ae ia no ka hoopii kue ana o ka mea waiho ohumu ame ka mea hoahewa ia.
 - vii. O kekahī mahele o ka hoakaka ana no ka papahana ame na kumu i ae ia e hoopii kue ai ka mea waiho ohumu ame ka mea hoahewa ia, oia ka hoike ia owai la ka luna hooholo manao no ka papahana hoopii kue.
- e. Na ka luna hooholo manao e haawi i ka manao hooholo ma ka palapala i na aoao a elua i ka wa hookahi no.
- f. E holō loa ka manao hooholo no ke kuleana ma ka la i haawi ia ai na aoao a elua i ka manao hooholo no ka hoopii kue ana, ina waiho ia ka hoopii kue, a i ole ina aole waiho ia ka hoopii kue, ka la e pau ai ka manao ia ua waiho ia ka hoopii kue i ka wa kupono.

9. Ka Hoopii Kue ana

- a. E ae ia na aoao a elua ehiku (7) la alemanaka mai ka la mai o ka palapala manao hooholo e waiho ai i ka noi hoopii kue.
 - i. E waiho ia ka noi hoopii kue i ka CRCB.
- b. He pono no ko ka mea waiho ohumu ame ka mea hoahewa ia e hoopii kue no keia mau kumu:
 - i. No ka manao hooholo no ke kuleana; a
 - ii. No ke kapae ia o ka ohumu paalula a i ole ka mea hoahewa ia.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

- c. E waiho ia ka hoopii kue mamuli o keia mau kumu:
- i. No ka hemahema o ka papahana i hoohukau ai i ka hopena o ka hihia;
 - ii. No ka hoike hou i loaa ole mamua no kekahi kumu kupono i ka wa i hooholo ia ai ka manao no ke kuleana a i ole no ke kapae ana, a pili i ka hooholo ana no ka hihia; a
 - iii. No ka hihia o ke kuleana o ka Luna Hoomalu Title IX, ka/na luna hookolokolo, a i ole ka luna hooholo manao e pili ana i ka hihia e hookolokolo ia mai nei a i ole ke hoopunahele a kuee ia paha ka aoao waiho manao a i ole ka mea hoahewa ia ma kekahi ano a ike ia ka hopena o ka hihia mamuli o ia hana.
- d. Ke waiho ia ka hoopii kue, na ka CRCB e hoouna i ka hoolaha no ka hoopii kue i kekahi aoao.
- e. E helu ia maloko o ka hoolaha hoopii kue keia hoomaopopo ana:
- i. Ka hoomaopopo ana no ka luna hooholo manao no ka hoopii kue ana;
 - ii. Wehewehe ia ka hana e waiho ai i ka hoopii kue, a peia no hoi ka papa manawa no ka waiho ana i ka pane ma ka palapala no ke kakoo a kuee paha i ka hoopii kue;
 - iii. Ka hoomaopopo ana no ka poe, kahi, ame ka hana e waiho ai i ka palapala pane a ka aoao; a
 - iv. He kope o ka noi hoopii kue i loaa mai.
- f. Loaa like ka manawa i na aoao a elua e waiho ai i ka palapala kakoo a kuee paha i ka mea i hooholo ia.
- i. Loaa ehiku (7) mau la alemanaka i na aoao a elua mai ka la mai o ka hoolaha hoopii kue e waiho ai i ka palapala pane.
 - ii. E hoouna ia ka palapala pane a na aoao elua i ka luna hooholo manao no ka hoopii kue.
- g. A hala na la alemanaka he ehiku (7) no na aoao a elua e waiho ai i ka palapala pane, loaa 21 mau la alemanaka i ka luna hooholo manao hoopii kue e nana ai i ka pane ana a na aoao a elua, ame na hoike e ae i pili; a nana e hooholo i kona manao no ka hoopii kue ana.
- h. Pono ka luna hooholo manao no ka hoopii kue e hoopuka i ka palapala manao hooholo e wehewehe ana i ka hopena o ka hoopii kue ame ke kumu no ia manao.
- i. E haawi ia ka palapala manao hooholo i ka mea waiho manao ame ka mea hoahewa ia i ka wa hookahi no.
 - ii. Pono e hoouna ia ka palapala manao hooholo i na aoao a elua ma ka la hope o ka papa manawa, oia ka palena no ka hoopuka ana o ka luna hooholo manao i kona manao.
 - iii. Penei ka hoomaopopo ana e helu ia ai maloko o ka palapala manao hooholo no ka hoopii kue:
 - a. Ka hopena/hooholo ana e hoopii kue ia nei;
 - b. Ke kumu no ka hoopii kue;
 - c. Ka manao i hooholo ia no ka hoopii kue; a me
 - d. Ke kumu no ka manao hooholo no ka hoopii kue.
 - iv. E komo maloko o ka palapala manao hooholo kekahi olelo hoike no ka holo loa o ka manao.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

10. Na Hana Kakoo

- a. O kekahi mau hana kakoo, penei no:
 - i. Ke aoao ana;
 - ii. Ka hooliohi ia o ka manawa a i ole kekahi ano hooponopono ana;
 - iii. Hooponopono ia ka papa manawa no ka hana a i ole na papa;
 - iv. Ke kiai kokoolua ma ke kahua kula;
 - v. Ke kaupalena like ana maluna o na aoao a elua;
 - vi. Ka wa hele ole i ke kula;
 - vii. Ka hoonui ia o na kiai me ka nana kiai ana ma kekahi mau wahi o ke kahua kula; ame
 - viii. Kekahi hana o ia ano no.
- b. Pono ka HIDOE e malama huna i na hana kakoo i lawelawe ia no ka mea waiho ohumu a i ole ka mea hoahewa ia, e like me ka mea hiki i ole e hoohuikau ia ka hana a ka HIDOE ma ka lawelawe ana i na hana kakoo.

11. Ke Kipaku ia no ka Popilikia ame ka Hoomaha ia i ka Hana no ka Hoomalu ana

- a. Ke kipaku ana no ka popilikia
 - i. Mamua o ke kipaku ia o ka mea hoahewa ia mamuli o ka popilikia, pono e malama ia ka loiilo popilikia no ke kanaka.
 - ii. O ke kumu no ka loiilo popilikia no ke kanaka, o ka hooholo ana ina hooweliweli ia ke olakino a i ole ka palekana o ka haumana a i ole kekahi poe ae a hooholo ia he kupono ke kipaku ana mamuli o ka weliweli.
 - iii. Pono e ku mai ka weliweli no loko mai o ka hoahewa ana no ka hooweliweli pue, e like me ia i hoakaka ia maluna ae.
 - iv. Ina hooholo ia e kipaku ia ka mea hoahewa ia, pono e haawi ia ka mea hoahewa ia ka hoolaha no ke kipaku ana a ae ia ka manawa e kuee ai i ka manao i hooholo ia e kipaku ia no loko mai o kekahi papahana hoonaauao a hanana paha.
 - a. Na ka HIDOE e hoouna i ka hoolaha i ka mea hoahewa ia no kona kipaku ia.
 - b. Pono e loaa mai ke kuee ana no ke kipaku ia maloko o elima (5) mau la alemanaka mai ka la mai o ka palapala hoolaha no ke kipaku ana.
 - c. No ka mea hoahewa ia ke kuleana e hoike no ka hewa o ka manao hooholo no ke kipaku ana.
 - d. Loaa ekolu (3) mau la alemanaka i ke pookumu/mea i hookohu ia e hoopuka i kona manao a hoike i kona manao i ka mea hoahewa ia.
 - e. E manao ia ua holo loa ka manao.
 - v. He pono e hooholo ia ina e hooko ia ke kipaku ana no ka popilikia i ka wa no e loaa mai ai ka hoike no ka hooweliweli pue, a peia no hoi ma na mahele like ole o ka hana ohumu Title IX, e like me ka mea kupono.
 - vi. Aole e hooponopono ia na pono o ke kanaka mamuli o ka loinna no ke kipaku ana no ka popilikia malalo o ke kanawai Individuals with Disabilities Education Act, Section 504 o ke kanawai Rehabilitation Act of 1973 a i ole ke kanawai Americans with Disabilities Act.
- b. Hoomaha ia ka Hana no ka Hoomalu ana
 - i. Aia i ka HIDOE ke koho e hoomaha aku i kekahi limahana i hoahewa ia no ka hoomalu ana oiai e holomua ana ka hana waiho ohumu.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

- ii. Hiki ke hooholo ia ka hoomaha ia o ka hana ma na mahele like ole o keia hana waiho ohumu.
- iii. Aole ka loina hoomaha hana e hooponopono i ka pono o kekahi kanaka malalo o ka Section 504 o ke kanawai Rehabilitation Act of 1973 a i ole ke kanawai Americans with Disabilities Act.

12. Ka Hihia o ke Kuleana ame ka Hoopunahele a Kuee ana

- a. Aole e hihia ke kuleana o ka Luna Hoomalu Title IX, ka luna hookolokolo, ame ka luna hooholo manao, aole hoi e hoopunahele a kuee paha i ka aoao waiho ohumu a i ole ka aoao hoahewa ia a i ole no ka mea waiho ohumu a i ole ka mea hoahewa ia.
 - i. Ke ike ia ke kuihe a hihia paha o ke kuleana a i ole ka hoopunahele a i ole ke kuee i kekahi o ka poe i helu ia maluna ae, e loiilo ia no ka mea i hana ia.
 - ii. Ina hooholo ia ua hihia no ke kuleana a i ole ike ia ka hoopunahele a i ole ke kuee ana, e wehe ia ke kanaka mailoko ae o ka hana waiho ohumu, a e pani ia me kekahi kanaka aohe ona pili ma ka hana waiho ohumu mamua nana e lawelawe i ua hana la.

13. Ka Loina no ka Hoike

- a. O ka loina no ka hoike no ka hooholo ana no ke kuleana, oia ka ikaika o ka hoike (Preponderance of the Evidence). Ua ko keia loina ke hooholo ia he hiki no ke hilinai ia ua hana ia ka mea i hoahewa ia.

14. Ke Kuhi ana no ke Kuleana

- a. E kuhi ia aole no ka mea hoahewa ia ke kuleana no ka hana i hoahewa ia ai aia no a pau ka hooholo ia o ka manao no ke kuleana ma ka pau loa ana o ka hana waiho ohumu.

15. Ka Hana Paalula Ole e Hooponopono ai

- a. Aole e lawelawe ia ka hana paalula ole e hooponopono ai ma ka hana waiho ohumu.

16. Ka Hana Hoopai ame ka Hooponopono ana i Hiki

- a. Penei na hana hoopai no na limahana i hiki:
 - i. Ke aoao leo ana
 - ii. Ka nuku palapala
 - iii. Hoomaha ia ka hana
 - iv. Hoopau ia ka hana
- b. Penei na hana hoopai no na haumana i hiki:
 - i. Hooponopono ia ka hana a kuka pu me ka haumana
 - ii. Hoopai hana
 - iii. Wehe ia no loko mai o ke kula no ka popilikia
 - iv. Ao hookahi ia no na hana hoopilikia kuluma a ka haumana
 - v. Hoomalu ia ka haumana ma ke kahua kula
 - vi. Ao ia ma kahi i hookaawale ia ai no ka manawa wale no

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

- vii. Wehe ia ka pomaikai ma ke kula
 - viii. Halawai kuka me ka makua
 - ix. Noho ma ke keena no kekahi manawa
 - x. Hoomaha ia ka hele i ke kula hookahi a umi paha la kula ka loihi
 - xi. Hoomaha ia ka hele i ke kula umi kumamakahia o mai la kula
 - xii. Kula Poaono
 - xiii. Hoonee ia ma kahi e no ka hoomalu i ka hana
 - xiv. Waiho ia ka noi e hele i kekahi papahana hoonaauao o kekahi ano okoa
 - xv. Hoopau ia mai ke kula aku
 - xvi. Uku no ka poino i hana ia
- c. Ka Hana e Hooponopono ai
- i. Pono e kukulu ia na hana e hooponopono ai i ka pilikia a i ole no ka hoihoi ana i ke kulana o mua a i ole no ka loaa like o ka mea e komo ai i na papahana hoonaauao a i ole na hanana.
 - ii. Hiki no ke like ka hooponopono ana me na hana lawelawe i kukulu ia no ke kanaka, o ka "hana kakoo" paha, aka nae, pono e hooponopono ia ka hana ma ke ano aole he hooponopono hana, aole he hoopai, a aole pono ke hooluhi i ka mea hoahewa ia.
 - iii. Penei kekahi mau Hana Hooponopono i hiki:
 - a. Hooponopono ia ka papa manawa kula ame na haawina
 - b. Lawelawe ia na hana lawelawe hoonaauao
 - c. Lawelawe ia na hana lawelawe kokua olakino
 - d. Lawelawe ia na hana lawelawe psychological

17. Ka Uku Panai

- a. Aole e hooweliweli, koikoi, hoowalewale a hookae kekahi limahana o ka HIDOE i kekahi kanaka me ka manao e hoohuikau i kekahi pono a pomaikai paha i paa malalo o ke kanawai Title IX a i ole keia Papahana no ka Manawa a i ole mamuli o ka waiho ana o ke kanaka i ka ohumu, hoike, kokua a i ole no ke komo a hoole paha e komo i kekahi mahele hana o ka hookolokolo ana i ole kekahi hana malalo o keia Papahana no ka Manawa.
- b. O ka manao o ia mea he uku panai, o ka hooweliweli ana, ke koikoi ana, ka hoowalewale a hookae ana, o ka hoahewa ana i kekahi kanaka no ka haki i ka lolina Code of Conduct aohe pili i ka hookae ana no ka aoao he kane a wahine paha a i ole no ka hooweliweli pue, a loaa mai no nae no loko mai o na ike, na mookeo hookahi no me ia i hoike ia ma kekahi hoike a ohumu paalula paha no ka hooweliweli pue i mea e hoohuikau ai i kekahi pono a pomaikai paha i paa malalo o ka Title IX a i ole keia mahele.
- c. Hiki ke waiho ia ka ohumu no ka uku panai e like no me ka hana no ka waiho ohumu, e like me ia no ka waiho ana i ka ohumu no ka hooweliweli pue.

Papahana no ka Manawa no ka Hooweliweli Pue

18. Na Koi no ka Malama Ope Moolelo

- a. Na ka HIDOE e malama i ka ope moolelo o na hoike ame na ohumu no ka hooweliweli pue. Penei ke ano o ka ope moolelo:⁵
 - i. Kela me keia hookolokolo ana no ka hooweliweli pue, o ka hooholo ana no kekahi no ke kuleana;
 - ii. Na hana hoopai i kau ia maluna o ka mea hoahewa ia;
 - iii. Na hooponopono ana i lawelawe ia no ka mea waiho ohumu i manao ia ai no ka hooponopono a malama paha i ka loaa like o ka papahana hoonaauao a hanana paha malalo o ka HIDOE;
 - iv. Na hoopii kue apau, o ka hopena no o ka hoopii kue kekahi; ame
 - v. Na pono apau e hoohana ia no ke ao ana i na Luna Hoomalu Title IX, na luna hookolokolo, ame ka poe nana hooholo i ka manao. Na ka HIDOE e hoolako i keia mau pono ao no ka lehulehu maluna o kona aoao URL.
- b. Na ka HIDOE e malama i na ope moolelo o kona pane ana no ka hihia hooweliweli pue. Helu ia maloko o ka ope moolelo na hana penei:
 - i. Na hana kakoo i lawelawe ia e pane ai i ka hoike a i ole ka ohumu paalula no ka hooweliweli pue. Ina aole i lawelawe ia na hana kakoo no ka mea waiho ohumu, ka moolelo o na kumu i manao ia ai aole he kupono ole ka pane ana me ka loaa no o na kumu like ole;
 - ii. Ka moolelo no kela keia hoike i loaa mai, a no kela keia mea i hana ia, ke kumu no ka hooholo ana aole i manao ia e hoopunahele ka pane ana a ka HIDOE i kekahi aoao; a me
 - iii. Ka moolelo o na hana i lawelawe ia e hooponopono ai a malama ai paha i ka loaa like o na papahana hoonaauao a i ole na hanana malalo o ka HIDOE.

⁵ Ua koi ia malalo o ka Section 106.45(b)(10)(i)(A) o na kanawai na ka HIDOE e malama ia no na makahiki ehiku ka loihi “[...] kekahi kope o ka leo kani a kionioni i oki ia a i ole ka moolelo i palapala ia e like me ia i koi ia malalo o ka pauku (b)(6)(i) o keia mahele, [...]” Ua pili ka Section 106.45(b)(6)(i) i na halawai hoolohe manao hamama no ka lehulehu i malama ia i koi ia e malama ia ma na kula kiekie, aka, he koho no na kula haahaa ame na kula waena. Ma kona ano no he oihana aupuni no na papa K-12, na ka HIDOE i hooholo aole e komo ka halawai hoolohe manao hamama no ka lehulehu i ka hana waiho ohumu Title IX. Koi ia no hoi malalo o ka Section 106.45(b)(10)(i)(A) na ka HIDOE e malama no na makahiki ehiku ka loihi i na ope moolelo no na hooponopono paalula ole ame na manao hooholo ia no ia hooponopono ana. Ua hooholo ka HIDOE aole e komo ka hooponopono paalula ole i mahele o ka hana waiho ohumu Title IX.